

Kotimatkoja

eli runoja Balkanilta

Balkanilla vietetyt pidemmät ja lyhyemmät ajat ovat saaneet meidät ajattelemaan paikkaa ja aikaa, kaipausta ja kuulumista. Vieraista kaupungeista on tullut tuttuja kirjoittamalla. Nämä runot ovat syntyneet iltakävelyillä, bussimatkoilla ja hetkissä, joissa ajatuksemme ovat vielä siellä mistä lähdimme.

Teksti — Sara Harju ja Juho Pitkänen

Muistan kuinka viima ikkunoissa tuntui kodilta
tuuli, mereltä
se puuttuu täältä

Mutta alan löytää paikkaani kuulumattomuudesta,
välitiloista
löydän itseni yhä uudelleen ristiriidoista,
lämpenevästä keväästä, kirsikankukista, ruostuneista ovista, roskalaatikoista

Annan itselleni luvan unohdella sanoja.

S

toissa pimeytenä. naapurissani minareetti
porasi reiän pikimustaan taivaankanteen:
maan päälle tuhansien kiljahdukset

tiputtelivat päälleni kahvinpurua
särisevältä nauhalta heijastuvaa seireenilaulua

toisinaan iltaisin
minareetti ja ajoittain vuorikin
antautuu supattamaan minulle

J

Usvarihmat tanssivat turkoosin joen mutkassa,
vuoret tekevät pas de bourreén
taakse sivulle eteen

Bussissa, liikkeessä, kotona,
kotimatalla,
matka on eniten kotona mitä tiedän

Rinteet pimenevät ympärillä,
bussi vajoaa pehmeään ja
olen sylissä,
niin oikeassa paikassa kuin nyt (ja nyt)
on mahdollista olla.

S

Sinä napautit tuhkat parvekkeelle, vai olinko se minä,
ja ystäväsi jonka kanssa olit kerran kolmen kimpassa ja siitä tuli draamaa,
aurinko laski, graffitikaupunki,
lämpö silitti kattoa,
sinun asunnossasi oli kotoisaa pikkutunneilla,
toista oli hätistellä yöperhosia sen aktivistin patjalla, vaikka en vaihtaisi sitä
ikinä mihinkään.

Aamulla matkustimme lähiöön ilman meikkiä,
otimme turistikuvia ja tatuoinnit,
suutelimme ties missä, kävimme suurmiesten haudoilla
ja vilkuilimme, olimme onnekkaita,
puhuimme sodasta ja lesbofeministeistä,
kielillä ja ilman,
toisista asioista jätimme puhumatta.

Vielä myöhemmin tulin luoksesi toiseen suureen B:llä alkavaan kaupunkiin,
taas parveke, tupakat, sänky ja valokuvat.
Kun viimein palasin pohjoiseen vihreälle kujalle,
lähetin sinulle viimeisen viestin.

S

Hetkessä
olin erossa kaikesta
silmäilemässä derviäsiä huhtikuisena väkiyönä
omasta uskostaan kalpeutuneena,
uppoutuneena syntiin ja lihaan

Derviäsiä,
joka irtautui synnistä tekkensä kimmeltävälle sisäpihalle
kuunteli äänehtivää vuorenrintettä,
raivosi kalmaisille kasvoille tai siteerasi väärin koraania tai mitä vaan
pakotti itsensä löytämään pyhän lapsuudenkodin

Puikin itsekin sinne,
missä kaakkoistuuli työntyy tärykalvoihin
missä juutalaishautuumaan valkoiset paadet,
keltaisena helmeilevä Sarajevo
pyyhkivät mielestäni synnin, tarpeellisen ja tarpeettoman

Valottomuudessa
urakoin kaupungin tiiliseinistä itselleni suojaisan sisäpihan
kun ympärillä järisi
kun räpälemäiset kissat rosvosivat kadut
eikä puhelimeeni saapunut lohtusanoja

Odotin
juutalaishautuumaalla tai tekken sisäpihalla,
rakennelmissani, jossa päätin panna toivoni kaikkeen sortuvaan
salakielellämme jaarittelin kaupungille,
jonka ottomaanikatoilta taivas pyyhki suolaista hikeä.

J

Kirkkaimmilla vesiväreilläni maalaan vuoria
vasten taivaalle levitettyä kangasta.

Kuivuttuaan puen vuorille yöasusi,
joka on tehty syvänsinisestä silkistä.

J

Illanviileät kissat saman autiotalon pihalla,
sen jonka omistaja katosi 90-luvulla
kukkien valkoiset torvet huutavat pensaiden lomasta
pimeään kuin äänettömät suut

Ja minä kävelemässä kotiin yöllä keltaisessa valossa
otsatukka pystyssä
olen tanssinut hikisten miesten keskellä ja saanut poskeani vasten
sänkiä hyvästelyistä
rakkaiden ja tuntemattomien

Ja helle joka lyö sääriin keskipäivässä,
asfaltti imee kuumuuden, musta halkeava pelti
vettä tippuvat ilmastointilaitteet ulkoseinissä,
poliisit parlamenttitalon edustalla,
sumuiset auringonlaskut Kalemegdanilla

Ja laatikollinen sitruunoita portailla,
pitkin tummaa lämmintä katua
pari surullista kalaa ravintolan edustalla betonialtaassa

Tašmajdanin kellertynyt ruoho yskii,
vauva vilkuttaa minulle rattaista, vilkutan takaisin
päivät nitisevät uusina ja vanhoina, karusellini pyörii, se on
kiikkerä ja kimaltaa.